

ข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๕๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ วรรคสอง และมาตรา ๓๑ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ สภาปฏิรูปแห่งชาติจึงตราข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่สภาปฏิรูปแห่งชาติมีมติให้ประกาศใช้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้ คำว่า

“ข้อบังคับ” หมายความว่า ข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗

“ประธานสภา” หมายความว่า ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ

“รองประธานสภา” หมายความว่า รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ

“สภา” หมายความว่า สภาปฏิรูปแห่งชาติ

“ประธาน” หมายความว่า ประธานของที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ

“กรรมาธิการ” หมายความว่า กรรมาธิการสามัญหรือกรรมาธิการวิสามัญ

“ร่างพระราชบัญญัติ” หมายความว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วย

“บริเวณสภา” หมายความว่า อาณาบริเวณอันเป็นขอบเขตของสภาปฏิรูปแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงอาคารที่ทำการต่าง ๆ และอาคารที่ทำการสภาปฏิรูปแห่งชาติด้วย

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ

“การประชุม” หมายความว่า การประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

“รัฐธรรมนูญ” หมายความว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

ข้อ ๔ ให้ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติรักษาการตามข้อบังคับนี้ และมีอำนาจออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

การเลือกประธานสภาและรองประธานสภา

ข้อ ๕ ในการเลือกประธานสภาและรองประธานสภาครั้งแรก ให้เลขาธิการเชิญสมาชิกผู้มีอายุสูงสุด ซึ่งอยู่ในที่ประชุมสภาเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมสภาดำเนินการเลือกประธานสภาและรองประธานสภา และเพื่อให้ที่ประชุมสภาดำเนินการในเรื่องอื่นที่จำเป็นจะต้องประชุมปรึกษาในการประชุมครั้งนั้นด้วย

ในการดำเนินการเลือกตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมได้รับการเสนอชื่อเป็นประธานสภาหรือรองประธานสภา ให้สมาชิกผู้มีอายุสูงสุดในลำดับถัดไปซึ่งอยู่ในที่ประชุมเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม

ข้อ ๖ ในการเลือกประธานสภา สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกได้หนึ่งชื่อ การเสนอนั้นต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน

ก่อนที่จะดำเนินการเลือกประธานสภานั้น ให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อตามวรรคหนึ่ง กล่าวแสดงวิสัยทัศน์ในการที่จะดำรงตำแหน่งเป็นประธานสภาต่อที่ประชุมสภา

ถ้ามีการเสนอชื่อผู้ใดเพียงชื่อเดียว ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือก

ถ้ามีการเสนอชื่อสองชื่อหรือมากกว่าสองชื่อ ให้มีการลงคะแนนเป็นการลับโดยการเขียนชื่อผู้ซึ่งตนประสงค์จะเลือกลงบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ แล้วให้เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรมาลงคะแนนเป็นรายคนโดยนำซองใส่ลงในภาชนะที่จัดไว้เพื่อการนั้น ในการตรวจนับคะแนนให้ประธานเชิญสมาชิกจำนวนห้าคนเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน

กรณีมีการเสนอชื่อสองชื่อ ให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้าได้คะแนนสูงสุดเท่ากัน ให้เลือกใหม่อีกครั้งหนึ่ง แต่ถ้าคะแนนเท่ากันอีก ให้ใช้วิธีจับสลาก

กรณีมีการเสนอชื่อมากกว่าสองชื่อ ให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดและมีคะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มาประชุมเป็นผู้ได้รับเลือก แต่ถ้าผู้ได้คะแนนสูงสุดมีคะแนนไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มาประชุมให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ถ้ามีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกหนึ่งคน และผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับที่สองหนึ่งคนให้นำชื่อผู้ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับดังกล่าวมาให้สมาชิกลงคะแนน หรือ

(๒) ถ้ามีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกเกินกว่าหนึ่งคนให้นำชื่อผู้ได้คะแนนสูงสุดดังกล่าวมาให้สมาชิกลงคะแนน หรือ

(๓) ถ้ามีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกหนึ่งคนและมีผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับที่สองเกินกว่าหนึ่งคนให้นำชื่อผู้ได้คะแนนสูงสุดลำดับแรกและลำดับที่สองทุกคนมาให้สมาชิกลงคะแนน

ทั้งนี้ ให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือก แต่ถ้าคะแนนเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก

ให้ประธานประกาศชื่อผู้ได้รับเลือกต่อที่ประชุมสภา และสั่งให้เจ้าหน้าที่ทำลายบัตรออกเสียงลงคะแนนนั้นด้วย

ข้อ ๗ ในการเลือกรองประธานสภา ให้นำความในข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่สภามีมติให้มีรองประธานสภาจำนวนสองคน ให้เลือกรองประธานสภาคนที่หนึ่งก่อนแล้วจึงเลือกรองประธานสภาคนที่สองต่อไปตามลำดับ

ข้อ ๘ ในการเลือกประธานสภาหรือรองประธานสภาแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้นำความในข้อ ๖ และข้อ ๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๙ เมื่อได้เลือกประธานสภาและรองประธานสภาแล้ว ให้เลขาธิการแจ้งไปยังหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งประธานสภาและรองประธานสภาแล้ว ให้เลขาธิการส่งสำเนาประกาศพระบรมราชโองการไปยังสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติและคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบด้วย

หมวด ๒

อำนาจและหน้าที่ของประธานสภา

รองประธานสภา และเลขาธิการ

ข้อ ๑๐ ประธานสภามีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นประธานของที่ประชุมสภา
- (๒) ควบคุมและดำเนินกิจการของสภา
- (๓) ควบคุมการรักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมสภาตลอดถึงบริเวณสภา
- (๔) เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก
- (๕) แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสภา
- (๖) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๑ รองประธานสภามีอำนาจและหน้าที่ช่วยประธานสภาในกิจการอันเป็นอำนาจและหน้าที่ของประธานสภา หรือปฏิบัติการตามที่ประธานสภามอบหมาย

เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภา หรือมีแต่ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มีรองประธานสภาสองคน ให้รองประธานสภาคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภา ถ้ารองประธานสภาคนหนึ่งไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานสภาที่สองเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภา

ข้อ ๑๒ เลขาธิการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) นัดประชุมสภา และนัดประชุมคณะกรรมการการครั้งแรก
- (๒) เชิญผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมสภาและที่ประชุมคณะกรรมการเข้าปฏิบัติหน้าที่
- (๓) ช่วยประธานในการควบคุมการนับคะแนนเสียง
- (๔) จัดทำรายงานการประชุมและบันทึกการออกเสียงลงคะแนน
- (๕) ยืนยันมติของสภาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง
- (๖) รักษาสรรพเอกสารและข้อมูลของสภา
- (๗) ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนดไว้
- (๘) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับ

อย่างมีประสิทธิภาพ

- (๙) หน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้
- (๑๐) ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

หมวด ๓
การประชุม

ส่วนที่ ๑
วิธีการประชุม

ข้อ ๑๓ การประชุมย่อมเป็นการเปิดเผย เว้นแต่ประธานสภา คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

การประชุมเปิดเผย ให้บุคคลภายนอกเข้าฟังการประชุมได้ตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด และประธานสภาต้องจัดให้มีการถ่ายทอดสดการประชุมทางเครื่องขยายเสียงและวิทยุโทรทัศน์วงจรปิดภายในบริเวณสภา โดยจัดให้มีล่ามภาษามือด้วย ส่วนการถ่ายทอดสดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโดยวิธีอื่นที่ประชาชนทั่วไปสามารถรับได้อย่างทั่วถึง ให้เป็นไปตามที่ประธานสภากำหนด เว้นแต่เมื่อมีการพิจารณาการปฏิรูปด้านต่าง ๆ หรือการเสนอแนะ พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญให้มีการถ่ายทอดสด

การประชุมลับ ห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟังการประชุม เว้นแต่ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากประธาน และห้ามใช้เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพ หรือเครื่องมือสื่อสารใด ๆ ยกเว้นการบันทึกของสภา

ข้อ ๑๔ การประชุมให้เป็นไปตามกำหนดที่สภามีมติไว้ แต่ประธานสภาจะสั่งงดการประชุมครั้งใดก็ได้เมื่อเห็นว่าไม่มีเรื่องที่สมควรจะบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม

ในกรณีที่ประธานสภาเห็นสมควร หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาให้เรียกประชุมเป็นพิเศษ ก็ให้เรียกประชุมได้

ข้อ ๑๕ การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่เมื่อได้บอกนัดในที่ประชุมแล้ว ต้องแจ้งให้สมาชิกที่ไม่ได้มาประชุมทราบ

การนัดประชุมให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน แต่ถ้าประธานสภาเห็นสมควรจะนัดเร็วกว่านั้นก็ได้หรือนัดประชุมโดยวิธีอื่นใดก็ได้เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องด่วน

ข้อ ๑๖ ให้ส่งระเบียบวาระการประชุมกับเอกสารที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกับหนังสือนัดประชุม แต่ประธานสภาจะให้ส่งเพิ่มเติมอีกในเวลาใดก็ได้ ตามที่เห็นว่าจำเป็นหรือสมควร

ข้อ ๑๗ การนัดประชุมหรือการส่งเอกสารตามข้อ ๑๕ หรือข้อ ๑๖ เมื่อประธานสภาเห็นสมควรอาจดำเนินการทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นเพิ่มเติมด้วยก็ได้ เว้นแต่การจัดส่งเอกสารลับให้เป็นไปตามที่ประธานสภากำหนด

ข้อ ๑๘ การจัดระเบียบวาระการประชุมให้จัดลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

(๒) รับรองรายงานการประชุม

- (๓) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
- (๔) เรื่องที่ค้างพิจารณา
- (๕) เรื่องที่เสนอใหม่
- (๖) เรื่องอื่น ๆ

ในกรณีที่ประธานสภาเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องด่วน จะจัดไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุมก็ได้
ข้อ ๑๙ ให้สมาชิกผู้มาประชุมลงชื่อในสมุดที่จัดไว้ก่อนเข้าประชุมทุกคราว และเมื่อมีสัญญาณ
ให้เข้าประชุม ให้สมาชิกเข้านั่งในที่ที่จัดไว้

เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็น
องค์ประชุม

เมื่อมีสมาชิกมาลงชื่อครบองค์ประชุมและมีสัญญาณให้เข้าประชุมแล้ว ให้ประธานดำเนินการ
ประชุมได้

เมื่อประธานขึ้นบัลลังก์ ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมยืนขึ้นจนกว่าประธานได้นั่งลง

ข้อ ๒๐ เมื่อพ้นกำหนดเวลาประชุมไปสามสิบนาทีแล้ว จำนวนสมาชิกยังไม่ครบองค์ประชุม
ประธานจะสั่งให้เลื่อนการประชุมไปก็ได้

ข้อ ๒๑ เมื่อถึงกำหนดเวลาประชุมหรือพ้นกำหนดเวลาประชุมไปสามสิบนาทีแล้ว
ประธานสภาและรองประธานสภาไม่อาจมาประชุมได้ ให้เลขาธิการแจ้งให้ที่ประชุมสภาทราบ ในกรณีเช่นนี้
ให้เลขาธิการขออนุมัติที่ประชุมสภา เพื่อเชิญสมาชิกผู้มียุสสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมสภาเป็นประธานชั่วคราว
ของที่ประชุมสภา เพื่อดำเนินการเลือกประธานเฉพาะคราวสำหรับการประชุมครั้งนั้น โดยให้นำความใน
ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า วรรคหก วรรคเจ็ด และวรรคแปด มาใช้บังคับโดยอนุโลม
ส่วนการลงคะแนนเลือกประธานเฉพาะคราว ให้กระทำการเปิดเผยตามข้อ ๖๘

ข้อ ๒๒ ในการประชุมสภา ให้ที่ประชุมพิจารณาเฉพาะเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระการประชุม
และต้องดำเนินการพิจารณาตามลำดับระเบียบวาระการประชุมที่จัดไว้ เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๒๓ ผู้ใดประสงค์จะกล่าวถ้อยคำต่อที่ประชุมสภา ให้ยกมือขึ้นพ้นศีรษะและให้เจ้าหน้าที่
บันทึกไว้ตามลำดับ เมื่อประธานอนุญาตแล้วจึงยืนขึ้นกล่าวได้ และต้องเป็นคำกล่าวกับประธานเท่านั้น

ข้อ ๒๔ ถ้ารัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใดต่อที่ประชุมสภา ให้ประธานพิจารณาอนุญาต
สมาชิกอาจซักถามเพื่อความกระจ่างแจ้งในเรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้นก็ได้

ข้อ ๒๕ ประธานมีอำนาจปรึกษาหารือที่ประชุมในปัญหาใด ๆ กำหนดวิธีการตรวจสอบองค์ประชุม
สั่งพักการประชุม เลื่อนการประชุม หรือเลิกการประชุมได้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าประธานสภาลงจากบัลลังก์โดยไม่ได้สั่งอย่างใด และไม่มีรองประธานปฏิบัติหน้าที่แทนให้เลิก
การประชุม

ข้อ ๒๖ รายงานการประชุม เมื่อคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติตรวจแล้ว ก่อนที่จะเสนอให้สภารับรอง ให้ทำสำเนาวางไว้สามฉบับ รวมถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ประเภทอื่น ณ ที่ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ประกาศกำหนดไว้ ไม่น้อยกว่าสามวัน เพื่อให้สมาชิกตรวจสอบได้

รายงานการประชุมทุกครั้งจะต้องมีรายชื่อสมาชิกที่มาประชุม ที่ลาการประชุม ที่ขาดการประชุม บันทึกรายการแสดงตน และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผยซึ่งปรากฏรายชื่อสมาชิก

สมาชิกมีสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการประชุมดังกล่าวให้ตรงตามที่เป็นจริงโดยยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติม ต่อประธานกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติ ถ้าคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติ ไม่ยอมแก้ไขเพิ่มเติมให้ตามที่ขอ สมาชิกผู้นั้นมีสิทธิที่จะยืนยันคำขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อขอให้สภาวินิจฉัย

ข้อ ๒๗ ในการตรวจรายงานการประชุมครั้งใด ถ้ามีผู้ใดกล่าวถ้อยคำหรือข้อความใด ๆ และได้มีการถอนหรือถูกสั่งให้ถอนถ้อยคำหรือข้อความนั้นแล้ว ให้คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติ พิจารณาว่าสมควรจะตัดถ้อยคำหรือข้อความดังกล่าวออกหรือไม่ ถ้าเห็นสมควรให้ตัดออก ให้บันทึกว่า “มีการถอนคำพูด” หรือ “ถูกสั่งให้ถอนคำพูด” แล้วแต่กรณี ไว้ในรายงานการประชุมครั้งนั้น ส่วนถ้อยคำ หรือข้อความที่ตัดออก ให้บันทึกไว้ในรายงานการประชุมของคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติด้วย

ข้อ ๒๘ รายงานการประชุมครั้งใด เมื่อได้วางสำเนาไว้เพื่อให้สมาชิกตรวจสอบแล้ว ถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลังโดยคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติแก้ไขเพิ่มเติมเองหรือ โดยสมาชิกขอแก้ไขเพิ่มเติมก็ตาม ในคราวที่สภาพิจารณารับรองรายงานการประชุมนั้น คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติจะต้องแถลงต่อที่ประชุมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว

ข้อ ๒๙ เมื่อสภาได้รับรองรายงานการประชุมครั้งใดแล้ว ให้ประธานสภาลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน รายงานการประชุมที่ได้รับรองแล้ว แต่ประธานสภายังมิได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน หรือรายงานการประชุมที่ยังมิได้มีการรับรองเพราะเหตุที่สภาสิ้นสุดลง หรือเหตุจำเป็นอื่นอันไม่อาจก้าวล่วงได้ ให้เลขาธิการบันทึกเหตุอันไว้ และเป็นผู้รับรองความถูกต้องของรายงานการประชุมนั้น

ข้อ ๓๐ สภาอาจมีมติไม่ให้จดยางานการประชุมลับครั้งใดทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนก็ได้ แต่ให้มีบันทึกเหตุการณไว้

ข้อ ๓๑ การเปิดเผยรายงานการประชุมลับ ให้คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติ พิจารณาและเสนอความเห็นเพื่อให้สภามีมติว่าจะเปิดเผยหรือไม่

ข้อ ๓๒ สภาอาจมีมติห้ามโฆษณาข้อความอันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดินที่ได้กล่าวหรือปรากฏในการประชุมก็ได้

ข้อ ๓๓ ในกรณีที่สมาชิกกล่าวถ้อยคำในที่ประชุมที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ หรือช่องทางสื่อสารอื่น อันอาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกได้รับความเสียหาย บุคคลนั้นมีสิทธิร้องขอต่อประธานสภาภายในกำหนดเวลาสามเดือนนับแต่วันที่ที่มีการประชุมครั้งนั้น เพื่อให้มีการโฆษณาคำชี้แจง

การยื่นคำร้องต้องทำเป็นหนังสือพร้อมคำชี้แจงประกอบข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนและอยู่ในประเด็นที่ผู้ร้องอ้างว่าก่อให้เกิดความเสียหายเท่านั้น

ข้อ ๓๔ ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่าคำร้องและคำชี้แจงที่ผู้ร้องกล่าวอ้างมานั้นเป็นไปตามข้อ ๓๓ หรือไม่

ให้ประธานสภาวินิจฉัยคำร้องและคำชี้แจงให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้อง ในกรณีที่ประธานสภาวินิจฉัยว่าคำร้องและคำชี้แจงไม่เป็นไปตามข้อ ๓๓ ให้ยกคำร้องเสียและแจ้งให้ผู้ร้องทราบ

คำวินิจฉัยของประธานสภาให้ถือเป็นเด็ดขาด

ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ประธานสภาได้วินิจฉัยว่าคำร้องและคำชี้แจงเป็นไปตามข้อ ๓๓ ให้ประธานสภาจัดให้มีการโฆษณาโดยวิธีปิดประกาศคำชี้แจงไม่น้อยกว่าเจ็ดวันไว้ ณ บริเวณสภาที่ประชาชนเข้าไปตรวจสอบได้ และโฆษณาโดยวิธีการอื่นตามที่ประธานสภาเห็นสมควร

ข้อ ๓๖ เมื่อประธานสภาดำเนินการตามข้อ ๓๕ แล้วให้แจ้งผู้ร้อง ผู้กล่าวถ้อยคำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย และที่ประชุมสภารับทราบในโอกาสแรกที่มีการประชุม

ข้อ ๓๗ ให้เลขาธิการเป็นผู้พิมพ์และโฆษณารายงานการประชุม ทั้งนี้ นอกจากรายงานการประชุมลับที่สภามีมติไม่ให้เปิดเผย

ส่วนที่ ๒

การเสนอญัตติ

ข้อ ๓๘ ญัตติทั้งหลายต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานสภา และต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน ทั้งนี้ เว้นแต่ข้อบังคับนี้ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๓๙ ญัตติที่เสนอต่อสภาเพื่อพิจารณา ต้องเป็นญัตติที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภาเท่านั้น

ข้อ ๔๐ ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่าญัตติใดเป็นญัตติที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภาหรือไม่ และเมื่อวินิจฉัยแล้วหากเป็นญัตติที่ไม่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภา ให้แจ้งผู้เสนอญัตติทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประธานสภาวินิจฉัย

ให้ประธานสภาบรรจุญัตติที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภาตามวรรคหนึ่งเข้าระเบียบวาระการประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประธานสภาวินิจฉัย

ข้อ ๔๑ ผู้ตติขอให้คณะกรรมการวิสามัญประจำสภาคณะใดคณะหนึ่งหรือผู้ตติขอให้สภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญเพื่อกระทำกิจการ พิจารณา หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน

ผู้ตติตามวรรคหนึ่ง กรณีขอให้สภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญแล้วแต่กรณีนั้น จะต้องระบุกิจการหรือเรื่องให้ชัดเจนและไม่ซ้ำหรือซ้อนกัน และจะต้องไม่ซ้ำหรือซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาคณะต่าง ๆ

ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่าผู้ตติใดเป็นผู้ตติตามวรรคสองหรือไม่ และเมื่อวินิจฉัยแล้วให้แจ้งผู้เสนอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประธานสภาวินิจฉัย

ข้อ ๔๒ ผู้ตติต่อไปนี้ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือเป็นหนังสือ

(๑) ขอให้ปรึกษาเป็นเรื่องด่วน

(๒) ขอเปลี่ยนแปลงระเบียบวาระการประชุม

(๓) ขอให้ลงมติตามข้อ ๓๐ หรือข้อ ๓๒

(๔) ผู้ตติในข้อ ๔๓ ข้อ ๖๗ ข้อ ๖๘ ข้อ ๖๙ ข้อ ๑๒๖ หรือข้อ ๑๓๑ วรรคสอง

(๕) ผู้ตติที่ประธานอนุญาตตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๔๓ เมื่อที่ประชุมกำลังพิจารณาผู้ตติโดยผู้ ห้ามเสนอผู้ตติอื่นขึ้นมาพิจารณา เว้นแต่ผู้ตติดังต่อไปนี้

(๑) ขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมที่เป็นเรื่องเดียวกัน ทำนองเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องกัน เพื่อพิจารณาพร้อมกัน

(๒) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณา หรือขอให้บุคคลใดส่งเอกสารหรือมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น

(๓) ขอให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ

(๔) ขอให้เลื่อนการปรึกษาหรือพิจารณา

(๕) ขอให้ปิดอภิปราย ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงผู้ยังไม่ได้อภิปรายด้วย

(๖) ขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษาหรือพิจารณา

ผู้ตติตาม (๒) (๔) (๕) หรือ (๖) เมื่อที่ประชุมลงมติเห็นชอบตามที่เสนอแล้ว ห้ามไม่ให้เสนอผู้ตติอื่นในข้อนี้อีก

ข้อ ๔๔ ผู้ตติตามข้อ ๔๓ (๕) และ (๖) ห้ามเสนอในคราวเดียวกับการอภิปรายของตน

ข้อ ๔๕ ในกรณีที่ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษาหรือพิจารณา ให้ผู้ตติเดิมเป็นอันตกไป

ข้อ ๔๖ ผู้ตติที่เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ผู้เสนอและผู้รับรองต้องลงลายมือชื่อในผู้ตตินั้น

ข้อ ๔๗ ผู้ตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ให้ผู้รับรองแสดงการรับรองโดยวิธียกมือขึ้นพันศีรษะ

ข้อ ๔๘ การแก้ไขเพิ่มเติมผู้ตติหรือการถอนผู้ตติที่ประธานสภาสั่งบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม และได้ส่งให้สมาชิกแล้ว จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุมสภา

ข้อ ๔๙ การถอนคำแปรญัตติจะกระทำเมื่อใดก็ได้ แต่การขอแก้ไขเพิ่มเติมคำแปรญัตติ จะกระทำได้เฉพาะภายในกำหนดเวลาแปรญัตติ

ข้อ ๕๐ การถอนชื่อจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอญัตติใด หรือจากการเป็นผู้รับรอง จะกระทำ ได้เฉพาะก่อนที่ประธานสภาสั่งบรรจุญัตตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุม ในกรณีที่ประธานสภาสั่งบรรจุญัตตินั้น เข้าระเบียบวาระการประชุมแล้วจะถอนชื่อได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุมสภา

ข้อ ๕๑ ญัตติใดถึงวาระพิจารณาในที่ประชุมแล้ว การเสนอญัตติซึ่งมีลักษณะทำนองเดียวกัน จะกระทำมิได้

ญัตติหรือคำแปรญัตติใดถึงวาระพิจารณาในที่ประชุมแล้ว ถ้าผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติ ไม่ชี้แจงในที่ประชุม หรือผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติไม่อยู่ในที่ประชุมโดยไม่มีผู้ชี้แจงแทนในฐานะ ผู้รับมอบหมาย ญัตติหรือคำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะพิจารณาเห็นเป็นอย่างอื่น

การมอบหมายให้ชี้แจงแทนต้องมอบแก่สมาชิกและทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา

ข้อ ๕๒ ญัตติใดตกไปแล้ว ห้ามมิให้นำญัตติซึ่งมีลักษณะทำนองเดียวกันขึ้นเสนออีก เว้นแต่ ประธานสภาจะอนุญาตในเมื่อพิจารณาเห็นว่าพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

ส่วนที่ ๓

การอภิปราย

ข้อ ๕๓ ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อนคือผู้เสนอญัตติ แต่ถ้าผู้เสนอญัตติมีหลายคนให้ประธานอนุญาต ให้ใช้สิทธิอภิปรายก่อนได้เพียงคนเดียว

กรรมาธิการซึ่งได้สงวนความเห็น กรรมาธิการผู้รับมอบหมายจากกรรมาธิการซึ่งได้สงวนความเห็น ผู้แปรญัตติซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติ หรือสมาชิกผู้รับมอบหมายจากผู้แปรญัตติซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติไว้ใน ชั้นคณะกรรมาธิการให้มีฐานะเสมือนเป็นผู้เสนอญัตติด้วย

ข้อ ๕๔ เมื่อผู้อภิปรายก่อนตามข้อ ๕๓ ได้อภิปรายแล้ว การอภิปรายในลำดับต่อไป ให้คำนึงถึงการอภิปรายสลับกันระหว่างผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย เว้นแต่ในวาระของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปราย อีกฝ่ายหนึ่งจึงอภิปรายซ้อนได้

ข้อ ๕๕ ถ้ามีผู้ขออภิปรายหลายคน ประธานจะให้คนใดอภิปรายก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงผู้เสนอญัตติ ผู้แปรญัตติ ผู้รับรองญัตติหรือผู้รับรองคำแปรญัตติ และผู้ซึ่งยังไม่ได้อภิปรายด้วย

ข้อ ๕๖ การอภิปรายต้องอยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่ภายในระยะเวลา ที่ประธานกำหนด โดยต้องไม่ฟุ่มเฟือย วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับผู้อื่น หรือใช้ภาษาต่างประเทศโดยไม่จำเป็น และห้ามมิให้นำเอกสารใด ๆ มาอ่าน หรือนำวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุมสภา เว้นแต่ประธานจะอนุญาต

ห้ามผู้อภิปรายแสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ใส่ร้าย หรือเสียดสีบุคคลใด และห้ามกล่าวถึง สถาบันพระมหากษัตริย์หรือออกชื่อสมาชิกหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น

หากประธานเห็นว่าผู้อภิปรายฝ่าฝืน ให้ประธานเตือนผู้อภิปรายทราบก่อน หากผู้อภิปรายยังฝ่าฝืนอีก ประธานจะให้ผู้นั้นหยุดอภิปรายก็ได้

ข้อ ๕๗ ถ้าประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นหยุดอภิปรายก็ได้

ข้อ ๕๘ สมาชิกผู้ใดต้องการประท้วงว่ามีการฝ่าฝืนข้อบังคับ ให้ยื่นและยกมือขึ้นพ้นศีรษะ ประธานต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานวินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ประท้วงหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานถือเป็นเด็ดขาด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ผู้ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องอื่นใด อันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น และเมื่อประธานวินิจฉัยว่าการอภิปรายนั้นเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับ ผู้อภิปรายต้องถอนคำพูดตามคำสั่งของประธาน

ข้อ ๕๙ เมื่อมีผู้ประท้วงตามข้อ ๕๘ ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตนหรือตามคำวินิจฉัยของประธานได้

ถ้าผู้อภิปรายไม่ถอนคำพูดตามคำวินิจฉัยของประธาน ให้ประธานบันทึกการไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยไว้ในรายงานการประชุม

ข้อ ๖๐ การอภิปรายเป็นอันยุติ เมื่อ

(๑) ไม่มีผู้ใดอภิปราย

(๒) ที่ประชุมลงมติให้ปิดอภิปราย

(๓) ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

ข้อ ๖๑ ในกรณีที่ประธานพิจารณาเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้ว หรือมีผู้เสนอญัตติตามข้อ ๔๓ (๕) จะขอให้ที่ประชุมวินิจฉัยว่าจะปิดอภิปรายหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงผู้ซึ่งยังไม่ได้อภิปรายด้วย

ข้อ ๖๒ เมื่อการอภิปรายได้ยุติแล้ว ห้ามผู้ใดอภิปรายอีก เว้นแต่ที่ประชุมจะต้องลงมติในเรื่องนั้น จึงให้ผู้ซึ่งมีสิทธิอภิปรายก่อนคนใดคนหนึ่งในแต่ละญัตติ มีสิทธิอภิปรายสรุปได้อีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนที่ที่ประชุมจะลงมติ เมื่อการอภิปรายได้สิ้นสุดแล้วให้ประธานให้สัญญาณแจ้งสมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ

ข้อ ๖๓ ประธานอาจอนุญาตให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมสภาก็ได้

ข้อ ๖๔ ถ้าประธานให้สัญญาณด้วยการเคาะค้อนหรือยื่นขึ้น ให้ผู้ที่กำลังพูด หยุดพูดและนั่งลงทันที และให้ทุกคนนั่งฟังประธาน

ในกรณีอ่านพระบรมราชโองการ หรือกระแสพระราชดำรัส ให้ผู้อยู่ในที่ประชุมสภานั่งฟังด้วยอาการสำรวมตลอดเวลาที่อ่าน

ส่วนที่ ๔

การลงมติ

ข้อ ๖๕ ในกรณีที่จะต้องมีมติของสภา ให้ประธานมีสัญญาณให้สมาชิกทราบเพื่อแสดงตนก่อนลงมติ

ข้อ ๖๖ การลงมติต้องมีสมาชิกมาแสดงตนครบองค์ประชุม โดยให้ถือเอาเสียงข้างมาก เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ หรือข้อบังคับนี้

เสียงข้างมากนั้น ในกรณีความเห็นของที่ประชุมสภามีสองฝ่าย ให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากกว่า และในกรณีความเห็นของที่ประชุมสภามีเกินสองฝ่าย ให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากที่สุด

ในกรณีมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การออกเสียงชี้ขาดของประธาน ให้กระทำการเป็นการเปิดเผยโดยจะให้เหตุผลหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๖๗ การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำการเป็นการเปิดเผย เว้นแต่เมื่อสมาชิกเสนอญัตติ โดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ขอให้กระทำการลับจึงให้ลงคะแนนลับ แต่ถ้ามีสมาชิกคัดค้าน และมีผู้รับรองมากกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกในที่ประชุมสภาก็ให้ลงคะแนนโดยเปิดเผย

ข้อ ๖๘ การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานสภากำหนด

(๒) ยกมือขึ้นพร้อมศีรษะพร้อมกับแสดงบัตรลงคะแนน ผู้เห็นด้วยให้แสดงบัตรลงคะแนนสีน้ำเงิน ผู้ไม่เห็นด้วยให้แสดงบัตรลงคะแนนสีแดง ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้แสดงบัตรลงคะแนนสีขาว โดยบัตรลงคะแนนดังกล่าวให้สมาชิกลงลายมือชื่อและหมายเลขประจำตัวสมาชิกกำกับไว้ด้วย

(๓) เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่ประธานกำหนด

(๔) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยนั้นให้ใช้วิธีตาม (๑) จะใช้วิธีตาม (๒) (๓) หรือ (๔) ได้ ต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติและที่ประชุมสภาอนุมัติ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเสียงใหม่ตามข้อ ๗๕

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยตาม (๑) ให้ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนได้จนกว่าประธานจะได้สั่งปิดการออกเสียงลงคะแนน

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยตาม (๒) ให้ประธานสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปรับบัตรลงคะแนนจากสมาชิกมาเพื่อดำเนินการตรวจนับคะแนนต่อไป

ข้อ ๖๙ การออกเสียงลงคะแนนลับมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานสภากำหนด

(๒) เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ ผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายถูก (✓) ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียนเครื่องหมายวงกลม (O)

(๓) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนลับตาม (๑) ให้ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนได้จนกว่าประธานจะได้สั่งปิดการออกเสียงลงคะแนน

เมื่อจะมีการออกเสียงลงคะแนนลับตาม (๒) ให้สมาชิกนั่งลงในที่ที่จัดไว้ และให้ประธานสั่งให้เจ้าหน้าที่แจกกระดาษและซองให้แก่สมาชิกทุกคน และเมื่อสมาชิกเขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองแล้ว ให้ประธานสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปรับมาเพื่อส่งให้แก่กรรมการตรวจนับคะแนนดำเนินการต่อไป และในการตรวจนับคะแนน ให้ประธานเชิญสมาชิกจำนวนห้าคนเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน

ข้อ ๗๐ ก่อนออกเสียงลงคะแนนลับ ให้ประธานให้สัญญาณแจ้งสมาชิกทราบ เพื่อพร้อมที่จะออกเสียงลงคะแนนลับ

ข้อ ๗๑ ลำดับการลงมตินั้นให้ลงมติในญัตติสุดท้ายก่อนแล้วย้อนเป็นลำดับไปหาญัตติต้น แต่มิให้ถือว่าความผิดพลาดในการเรียงลำดับดังกล่าวมานี้เป็นเหตุให้มติที่ได้ลงคะแนนและนับคะแนนเสร็จแล้วเป็นอันเสียไป

ข้อ ๗๒ ประธานมีอำนาจสั่งให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะมีมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๗๓ สมาชิกซึ่งเข้ามาในที่ประชุมระหว่างการออกเสียงลงคะแนนอาจออกเสียงลงคะแนนได้ก่อนประธานสั่งปิดการนับคะแนน

ข้อ ๗๔ เมื่อได้นับคะแนนเสียงเสร็จแล้ว ให้ประธานประกาศมติต่อที่ประชุมสภาทันที ถ้าเรื่องใดที่รัฐธรรมนูญ หรือข้อบังคับนี้กำหนดไว้ว่ามติจะต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใด ก็ให้ประกาศด้วยว่าคะแนนเสียงถึงจำนวนที่กำหนดไว้นั้นหรือไม่

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าได้ประกาศมติต่อที่ประชุมสภาจากผลการออกเสียงลงคะแนนด้วยวิธีตามข้อ ๖๙ (๒) และ (๓) แล้ว ให้ประธานสั่งให้เจ้าหน้าที่ทำลายบัตรออกเสียงลงคะแนนนั้นด้วย

ข้อ ๗๕ ในการนับคะแนนเสียงครั้งใด ถ้าสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ ก็ให้มีการนับใหม่ เว้นแต่คะแนนเสียงมีความต่างกันเกินกว่าสิบคะแนน จะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่มิได้

การนับคะแนนเสียงใหม่ดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้เปลี่ยนวิธีลงคะแนนเป็นวิธีดังกล่าวตามข้อ ๖๘ หรือข้อ ๖๙ ซึ่งอยู่ในลำดับถัดไป แล้วแต่กรณี เว้นแต่รัฐธรรมนูญ หรือข้อบังคับนี้กำหนดวิธีลงคะแนนไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น

เมื่อได้มีการนับคะแนนเสียงโดยวิธีดังกล่าวในข้อ ๖๘ (๓) แล้ว จะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่อีกมิได้

ข้อ ๗๖ ญัตติใดไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยกับญัตตินั้น

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่เรื่องอื่นใดที่รัฐธรรมนูญ หรือข้อบังคับนี้กำหนดให้ที่ประชุมวินิจฉัยโดยการออกเสียงลงคะแนน

ข้อ ๗๗ ให้เลขาธิการจัดทำบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคนและเปิดเผยบันทึกการลงมติดังกล่าวไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ประชาชนเข้าไปตรวจสอบได้ เว้นแต่การออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

ข้อ ๗๘ สมาชิกที่ไม่แสดงตนเพื่อลงมติในที่ประชุมสภาตามข้อ ๖๕ เกินกว่าหนึ่งในสามของจำนวนครั้งที่มีการแสดงตนเพื่อลงมติทั้งหมดในรอบระยะเวลาเก้าสิบวัน ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๙ (๕) ของรัฐธรรมนูญ วันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดของแต่ละรอบระยะเวลาให้เป็นไปตามที่ประธานสภากำหนด

กรณีที่สมาชิกไม่แสดงตนเพื่อลงมติดำวรรคหนึ่งเนื่องจากได้ลาการประชุมโดยได้รับอนุญาตจากประธานสภาหรือสมาชิกไปทำหน้าที่ในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ มิให้ถือว่าสมาชิกผู้นั้นไม่แสดงตนเพื่อลงมติ และมีให้นับจำนวนครั้งที่มีการแสดงตนเพื่อลงมติ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สมาชิกได้รับอนุญาตให้ลาการประชุมหรือไปทำหน้าที่ในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ รวมเป็นจำนวนครั้งที่สมาชิกผู้นั้นไม่ได้แสดงตนเพื่อลงมติดำวรรคหนึ่ง

การอนุญาตให้ลาการประชุมตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

เลขาธิการต้องมีหนังสือแจ้งให้สมาชิกแต่ละคนทราบถึงจำนวนครั้งที่สภามีมติ และจำนวนครั้งที่สมาชิกคนนั้นได้แสดงตนเพื่อลงมติในรอบสามสิบวันที่ผ่านมา และอาจดำเนินการทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นด้วยก็ได้

ในกรณีที่ปรากฏว่าสมาชิกผู้ใดไม่ได้แสดงตนเพื่อลงมติเกินกว่าจำนวนครั้งที่ได้กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้เลขาธิการแจ้งให้ประธานสภาทราบและให้ประธานสภาแจ้งให้สมาชิกผู้นั้นและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบถึงการสิ้นสุดสมาชิกภาพโดยเร็ว

สมาชิกที่ได้รับแจ้งถึงการสิ้นสุดสมาชิกภาพตามวรรคห้าอาจใช้สิทธิโต้แย้งเป็นหนังสือถึงความถูกต้องของการบันทึกการลงมติได้ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งตามวรรคห้าเพื่อให้ประธานสภาวินิจฉัย คำวินิจฉัยของประธานสภาถือเป็นที่สุด

หมวด ๔

กรรมการ

ข้อ ๗๙ สภาอาจตั้งคณะกรรมการให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณา กระทำกิจการ หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาหรือตามที่สภามอบหมาย โดยจะกำหนดเป็นคณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญก็ได้

คณะกรรมการสามัญประกอบด้วยบุคคลซึ่งสภาตั้งจากสมาชิกของสภาเท่านั้น ส่วนคณะกรรมการวิสามัญมีสองประเภท คือ คณะกรรมการวิสามัญประจำสภาและคณะกรรมการวิสามัญ ทั้งนี้จะตั้งจากบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกด้วยก็ได้

ข้อ ๘๐ ให้สภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาขึ้นเพื่อพิจารณา กระทำกิจการ หรือ ศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาหรือตามที่สภามอบหมาย ทั้งนี้ ในการกระทำกิจการของ คณะกรรมการวิสามัญประจำสภาให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มที่และอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความเหมาะสมกับสภาพ สังคมไทย มีระบบการเลือกตั้งที่สุจริตและเป็นธรรม มีกลไกป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่มีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทำให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว และมีการบังคับใช้กฎหมาย อย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม

หากคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาคณะใดเห็นว่ามีควมจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติขึ้นใช้บังคับ ให้คณะกรรมการคณะนั้นจัดทำร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เสนอต่อสภาเพื่อพิจารณาต่อไป

ให้มีคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาสิบแปดคณะ แต่ละคณะประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ไม่น้อยกว่าสิบสามคนแต่ไม่เกินยี่สิบเจ็ดคน และบุคคลผู้ไม่ได้เป็นสมาชิกไม่เกินจำนวนหนึ่งในสี่ของ กรรมการที่เป็นสมาชิกของแต่ละคณะ ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติเป็นผู้เสนอจากรายชื่อผู้เข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิก โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการปฏิรูปการเมือง

มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านการเมือง ให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย

(๒) คณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน

มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูป ด้านการบริหารราชการแผ่นดินให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย

(๓) คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย

(๔) คณะกรรมการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น

มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านการปกครอง ท้องถิ่นให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย

(๕) คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย

- (๖) คณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง
มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ การเงินและการคลังให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย
- (๗) คณะกรรมการปฏิรูปการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ
มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย
- (๘) คณะกรรมการปฏิรูปพลังงาน
มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านพลังงาน ให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย
- (๙) คณะกรรมการปฏิรูประบบสาธารณสุข
มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านระบบสาธารณสุขให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย
- (๑๐) คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย
- (๑๑) คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย
- (๑๒) คณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส
มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย
- (๑๓) คณะกรรมการปฏิรูปการแรงงาน
มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านการแรงงาน ให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย

(๑๔) คณะกรรมการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย

(๑๕) คณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา
มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูป
ด้านค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนาให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่น
ตามที่สภามอบหมาย

(๑๖) คณะกรรมการปฏิรูปการกีฬา
มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านการกีฬา
ให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย

(๑๗) คณะกรรมการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา
มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภา
มอบหมาย

(๑๘) คณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค
มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านการคุ้มครอง
ผู้บริโภคให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย

หากมีความจำเป็นสภาจะตั้งคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาเพิ่มขึ้นหรือลดจำนวน
คณะกรรมการลงเมื่อใดก็ได้

สมาชิกคนหนึ่งจะดำรงตำแหน่งกรรมการวิสามัญประจำสภาได้ไม่เกินสองคณะ เว้นแต่สมาชิก
ที่ดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการวิสามัญประจำสภา ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการวิสามัญประจำสภา
ได้หนึ่งคณะ สำหรับสมาชิกผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาจะดำรงตำแหน่ง
เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาอื่นอีกมิได้ ผู้ซึ่งเป็นกรรมการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
อาจดำรงตำแหน่งกรรมการวิสามัญประจำสภาได้ไม่เกินหนึ่งคณะ แต่จะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใด ๆ
ในคณะกรรมการคณะนั้นมีได้

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาจะดำเนินการศึกษาและเสนอแนะ เพื่อให้เกิดการปฏิรูป
ในเรื่องใด ๆ ให้คณะกรรมการวิสามัญประจำสภารายงานให้สภาทราบ และให้รายงานความคืบหน้า
ให้ทราบทุกหนึ่งเดือน

ข้อ ๘๑ การดำรงตำแหน่งกรรมการวิสามัญประจำสภาตามข้อ ๘๐ ให้ที่ประชุมสภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง และให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความจำนงโดยยื่นต่อคณะกรรมการวิสามัญตามแบบที่คณะกรรมการวิสามัญกำหนด เพื่อที่จะดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาได้ไม่เกินสี่คณะ โดยเรียงตามลำดับความต้องการ ในกรณีที่คณะกรรมการวิสามัญประจำสภาคณะใดมีสมาชิกยื่นแสดงความจำนงจะดำรงตำแหน่งไว้น้อยกว่าหรือเกินกว่าจำนวนที่จะมีได้ในคณะกรรมการคณะนั้น ให้ใช้วิธีเกลี่ยโดยหารหรือกับสมาชิกที่เกี่ยวข้องหรือใช้วิธีจับสลาก ทั้งนี้ การบรรจุสมาชิกในคณะกรรมการวิสามัญประจำสภานั้นให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกแก่สมาชิกที่ได้รับการสรรหามาในด้านนั้น ๆ

การเลือกคณะกรรมการวิสามัญประจำสภา ให้ที่ประชุมสภาพิจารณาเลือกจากรายชื่อสมาชิกที่ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการวิสามัญตามวรรคหนึ่ง

คณะกรรมการวิสามัญประจำสภาคณะใดที่มีจำนวนกรรมการไม่น้อยกว่าสิบสามคน ให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ทันที

ข้อ ๘๒ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในระหว่างคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาคณะต่าง ๆ ที่อาจมีความไม่ชัดเจนหรืออาจมีความซ้ำซ้อนกันอยู่ และทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินกิจการตามภารกิจ ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาและประธานกรรมการวิสามัญประจำสภาที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาว่าจะให้คณะกรรมการวิสามัญประจำสภาคณะใดมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

ข้อ ๘๓ ให้สภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติขึ้นคณะหนึ่งที่มีจำนวนไม่เกินยี่สิบเก้าคน ประกอบด้วยประธานสภาเป็นประธานกรรมการ รองประธานสภาคนหนึ่ง ซึ่งประธานสภามอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาตามข้อ ๘๐ วรรคสาม ทุกคณะ คณะละหนึ่งคน และเลขาธิการเป็นกรรมการ และให้ที่ประชุมสภาเลือกสมาชิกสภาจากตัวแทนในแต่ละด้านอีกไม่เกินแปดคน

คณะกรรมการวิสามัญตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณา หรือศึกษาเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณาเรื่องอื่นใดตามที่สภามอบหมายหรือตามที่ประธานสภามอบหมาย
- (๒) ตรวจสอบรายงานการประชุมและพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยรายงานการประชุมลับ
- (๓) ตรวจสอบการไม่แสดงตนของสมาชิกตามมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๙ (๕) ของรัฐธรรมนูญ
- (๔) กระทำการหรือพิจารณาเรื่องใด ๆ ที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอื่นของสภา
- (๕) ประสานงานระหว่างสภา กับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ศาล องค์การตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในกิจการของคณะกรรมการ

(๖) ประสานงานกับคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาทุกคณะและสมาชิกเกี่ยวกับการพิจารณารายชื่อสมาชิกหรือบุคคลใด ๆ ที่จะเสนอให้ที่ประชุมสภาเลือกเป็นกรรมการวิสามัญหรือกรรมการวิสามัญตามข้อ ๘๕ ข้อ ๑๐๒ และข้อ ๑๓๑ แล้วแต่กรณี เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เหมาะสม และเป็นธรรม

(๗) การประสานงานระหว่างคณะกรรมการซึ่งจะเรียกบุคคลมาชี้แจงตามข้อ ๘๙ และข้อ ๙๐ เพื่อลดภาระของผู้มาชี้แจง

(๘) เสนอแนะต่อประธานสภาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานสภา และการดำเนินกิจการในด้านต่าง ๆ ของสภา

(๙) เสนอแนะต่อประธานสภาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก

(๑๐) ให้มีการจัดตั้งศูนย์รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนเกี่ยวกับการปฏิรูป และการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อรวบรวมข้อมูลส่งคณะกรรมการวิสามัญการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ข้อ ๘๔ ให้มีคณะกรรมการวิสามัญดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการวิสามัญติดตามและให้ข้อเสนอแนะการยกร่างรัฐธรรมนูญ

(๒) คณะกรรมการวิสามัญจัดทำวิสัยทัศน์และออกแบบอนาคตประเทศไทย

(๓) คณะกรรมการวิสามัญการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยให้พิจารณาจัดตั้งคณะอนุกรรมการการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนประจำจังหวัดตามความเหมาะสม

(๔) คณะกรรมการวิสามัญประชาสัมพันธ์เพื่อการปฏิรูป

(๕) คณะกรรมการวิสามัญจัดทำจดหมายเหตุและเจตนารมณ์ในการปฏิรูปของสภา

ให้คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติเร่งดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการวิสามัญตามวรรคหนึ่งโดยกำหนดองค์ประกอบ จำนวนกรรมการและอำนาจหน้าที่ เสนอต่อสภาเพื่อให้ความเห็นชอบโดยเร็ว

ข้อ ๘๕ ภายใต้บังคับข้อ ๘๓ การตั้งคณะกรรมการวิสามัญให้ที่ประชุมสภาเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ

สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้ครั้งละหนึ่งชื่อหรือหลายชื่อก็ได้ การเสนอต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน

การออกเสียงลงคะแนนเลือกกรรมการให้สมาชิกออกเสียงลงคะแนนโดยเลือกบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อเท่ากับจำนวนกรรมการที่จะเลือกตามวิธีที่ประธานกำหนด

ให้ประธานและเลขาธิการเป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจนับคะแนน และให้ประธานแจ้งผลการตรวจนับคะแนนและประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการในการประชุมครั้งนั้นหรือครั้งต่อไป

ให้ถือว่าผู้ได้รับการเลือกเป็นกรรมการตามวรรคสี่ดำรงตำแหน่งกรรมการนับแต่วันที่สภาลงมติเลือก

ข้อ ๘๖ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในการประชุมคณะกรรมการที่จะมีการลงมติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้นำความในหมวด ๓ การประชุมและหมวดอื่นที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๘๗ ให้คณะกรรมการแต่ละคณะเลือกประธาน รองประธาน เลขานุการ โฆษก จากผู้เป็นสมาชิก และตำแหน่งอื่นตามความจำเป็นจากกรรมการในคณะนั้น ๆ

ในกรณีมีผู้ที่ได้คะแนนเลือกตั้งในตำแหน่งต่าง ๆ ได้คะแนนเสียงเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก

ให้กรรมการผู้มีอายุสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมของคณะกรรมการเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมเพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

ให้มีผู้ช่วยเลขานุการคนหนึ่งประจำคณะกรรมการแต่ละคณะ โดยให้คณะกรรมการแต่งตั้งจากรายชื่อข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามรายชื่อที่เลขาธิการจัดทำเสนอ

คณะกรรมการมีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการคณะละไม่เกินสิบห้าคน ซึ่งเลือกจากรายชื่อที่กรรมการเสนอ เพื่อพิจารณาปัญหาอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามแต่จะมอบหมาย และให้นำข้อบังคับว่าด้วยกรรมการมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประธานอนุกรรมการตามวรรคห้าต้องตั้งจากบุคคลที่เป็นกรรมการในคณะนั้น เว้นแต่คณะอนุกรรมการในข้อ ๘๔ (๓) ให้ตั้งจากสมาชิกที่ไม่ได้เป็นกรรมการในคณะได้

เพื่อช่วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการในการจัดเตรียมรายงานด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีข้อมูลครบถ้วน คณะกรรมการอาจแต่งตั้งผู้เตรียมรายงาน คนหนึ่งหรือหลายคนจากผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท ซึ่งเคยทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ ให้มีหน้าที่เตรียมร่างรายงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งพร้อมข้อมูลสนับสนุน เสนอให้คณะกรรมการได้พิจารณาตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีปฏิบัติงาน และประโยชน์ตอบแทนของผู้เตรียมรายงานให้เป็นไปตามระเบียบรัฐสภา

ข้อ ๘๘ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มีรองประธานกรรมการหลายคน ให้รองประธานกรรมการคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน ประธานกรรมการ ถ้ารองประธานกรรมการคนหนึ่งไม่มีหรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการลำดับต่อไปเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการ ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง รองประธานกรรมการแล้ว หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติ แต่งตั้งกรรมการคนใดคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการ

ในกรณีที่คณะกรรมการใดมีรองประธานกรรมการคนเดียว ให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๘๙ การเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น ในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาหรือศึกษาอยู่ ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อประธานกรรมการ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

การนัดประชุมคณะกรรมการนอกจากครั้งแรก ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อเลขานุการ คณะกรรมการหรือผู้ทำหน้าที่แทนเลขานุการคณะกรรมการ

ข้อ ๙๐ เพื่อลดภาระผู้มาชี้แจงแก่คณะกรรมการ ให้ประธานกรรมการที่ประสงค์ จะเรียกบุคคลตามข้อ ๘๙ แจ้งชื่อบุคคล ตำแหน่ง เรื่องที่ขอให้ชี้แจง วันและเวลาที่ขอให้มาชี้แจง ให้เลขานุการทราบล่วงหน้าสามวัน และให้เลขานุการแจ้งให้ประธานกรรมการสามัญและประธาน กรรมการวิสามัญทุกคณะทราบ

เมื่อประธานกรรมการสามัญหรือประธานกรรมการวิสามัญได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งแล้ว ปรากฏว่ามีกรณีที่คณะกรรมการซึ่งตนเป็นประธานอยู่นั้นกำลัง หรือกำลังจะพิจารณาหรือศึกษาเรื่องนั้น หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น และประสงค์จะเรียกบุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งมาชี้แจงด้วย ประธานกรรมการที่ได้รับแจ้งอาจขอให้มีการประชุมร่วมกับคณะกรรมการ หรืออาจส่งผู้แทนไปร่วม ในการพิจารณาของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีนี้ ให้ถือว่าผู้แทนที่ส่งไปตามวรรคนี้ เป็นกรรมการในคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง เพื่อประโยชน์แก่การสอบถามหรือแสดงความคิดเห็น ในเรื่องที่คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งพิจารณา แต่จะลงมติในเรื่องนั้นมิได้

ให้นำความในข้อนี้ไปใช้บังคับแก่การดำเนินการของคณะอนุกรรมการด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๙๑ สมาชิกและผู้ซึ่งได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ มีสิทธิเข้าฟังการประชุมคณะกรรมการ

ในกรณีประชุมลับ ผู้ที่จะเข้าฟังการประชุมได้ต้องเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุม และได้รับ อนุญาตจากคณะกรรมการ

ข้อ ๙๒ ภายใต้บังคับข้อ ๙๑ ผู้เสนอญัตติมีสิทธิชี้แจงแสดงความเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการการ
ได้ตลอดเรื่อง ส่วนผู้แปรญัตติมีสิทธิชี้แจงแสดงความเห็นได้เฉพาะที่แปรญัตติไว้

การชี้แจงแสดงความเห็นตามวรรคหนึ่ง ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติอาจมอบหมายเป็นหนังสือ
ให้สมาชิกอื่นกระทำการแทนได้ โดยยื่นต่อประธานกรรมการ

ข้อ ๙๓ ให้เลขาธิการประกาศกำหนดการประชุมคณะกรรมการไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร และมีหนังสือนัดผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติมาชี้แจงประกอบญัตติหรือคำแปรญัตติ
แล้วแต่กรณี

ข้อ ๙๔ ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่มาชี้แจงต่อคณะกรรมการตามนัดจนเวลา
ล่วงไปเกินกว่าสามสิบนาทีนับแต่เวลาที่ได้เริ่มพิจารณาคำแปรญัตติใดให้คำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป
เว้นแต่คณะกรรมการจะพิจารณาเห็นสมควรผ่อนผันให้เป็นกรณีพิเศษก่อนเสร็จการพิจารณาเรื่องนั้น

ข้อ ๙๕ ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใด
จะสงวนคำแปรญัตติในข้อนั้นไว้เพื่อขอให้สภาวินิจฉัยก็ได้

ข้อ ๙๖ กรรมการผู้ใดไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใดจะสงวนความเห็น
ในข้อนั้นไว้เพื่อขอให้สภาวินิจฉัยก็ได้

ข้อ ๙๗ เมื่อคณะกรรมการได้กระทำกิจการ พิจารณา หรือศึกษาเรื่องใด ๆ หรือตามที่
สภามอบหมายเสร็จแล้ว ให้รายงานต่อสภาเพื่อให้สภาพิจารณาดำเนินการต่อไป

ในการพิจารณาของคณะกรรมการ หากเห็นว่ามีความจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติ
หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการจัดทำร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญเสนอมาพร้อมกับรายงานตามวรรคหนึ่งด้วย

ในที่ประชุมสภา คณะกรรมการมีสิทธิแถลง ชี้แจง หรือแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระทำ
ดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ในการนี้ คณะกรรมการจะมอบหมายให้บุคคลใด ๆ แถลงหรือชี้แจงแทนก็ได้
เมื่อได้รับอนุญาตจากประธานสภา

ข้อ ๙๘ ในกรณีที่สภาเห็นด้วยกับรายงานของคณะกรรมการ ให้ประธานสภาส่งรายงานไปยัง
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี คณะรักษาความสงบแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และให้
คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติเป็นผู้ติดตามการดำเนินการตามรายงานดังกล่าวและรายงาน
ให้สภาทราบ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการการ
เสนอมาพร้อมกับรายงานตามข้อ ๙๗ ให้นำข้อบังคับในหมวด ๕ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติมาใช้บังคับ
โดยอนุโลม

ข้อ ๙๙ ถ้ามีมติของสภาให้คณะกรรมการใดกระทำการ พิจารณา หรือศึกษาเรื่องใด
ให้เสร็จภายในกำหนดเวลาใด และคณะกรรมการจะกระทำการ พิจารณา หรือศึกษาเรื่องนั้น
ไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ประธานกรรมการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนต้องรายงานให้ประธานสภา
ทราบโดยด่วน

ในกรณีดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานสภาเสนอต่อที่ประชุมสภา และที่ประชุมสภาอาจลงมติ
ให้ขยายเวลาที่กำหนดไว้ได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน หรือให้ตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิม
หรือให้ดำเนินการอย่างอื่นสุดแต่ที่ประชุมสภาจะเห็นสมควร

ข้อ ๑๐๐ กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) สภาสิ้นสุดลง

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) มีการตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิมตามข้อ ๙๙

(๕) สภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

(๖) สมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๙ (๕) ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๐๑ ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการวิสามัญประจำสภาคณะใดว่างลง
ให้ประธานกรรมการแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานสภา เพื่อขอให้สภาตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างลง สำหรับ
คณะกรรมการวิสามัญหากตำแหน่งกรรมการในคณะใดว่างลง ประธานกรรมการวิสามัญจะแจ้งเป็น
หนังสือต่อประธานสภา เพื่อขอให้สภาตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือไม่ก็ได้

หมวด ๕

การจัดทำร่างพระราชบัญญัติ

ข้อ ๑๐๒ ในกรณีที่สภาเห็นว่า มีกรณีจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติขึ้นใช้บังคับตามมาตรา ๓๑
วรรคสอง และมาตรา ๓๙ ของรัฐธรรมนูญ สภาอาจให้คณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญ
เป็นผู้พิจารณาก็ได้

ข้อ ๑๐๓ เมื่อคณะกรรมการตามข้อ ๑๐๒ ได้ดำเนินการตามที่สภามอบหมายเสร็จแล้ว
ให้คณะกรรมการจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอต่อสภา

ให้ประธานสภาบรรจुर่างพระราชบัญญัติเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วนเพื่อให้สภาพิจารณา
ข้อ ๑๐๔ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นควรให้มีการตราร่างพระราชบัญญัติที่มีผลต่อการแก้ไข
ปัญหาประเทศและสังคมในระยะยาวให้คณะกรรมการดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอต่อสภา
ข้อ ๑๐๕ ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภาต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึกประกอบ
ดังต่อไปนี้

- (๑) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
- (๒) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
- (๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้กำหนดโดยชัดแจ้ง

ในกรณีที่มีการแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ให้ระบุมาตราที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้
ในหลักการหรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้

ข้อ ๑๐๖ ในการประชุมสภาเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภา ให้ประธานกรรมการ
เป็นผู้แถลงหลักการและเหตุผลต่อที่ประชุมสภา และให้ประธานดำเนินการให้สมาชิกซักถามและอภิปราย
ร่างพระราชบัญญัตินั้นกันทั้งฉบับ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๐๗ เมื่อสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว หากสภามีมติเห็นชอบให้ดำเนินการต่อไป
ตามข้อ ๑๑๐

การออกเสียงลงคะแนนให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ
หากสภามีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม ให้คณะกรรมการแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินั้นตามที่สภามีมติ

ในกรณีที่คณะกรรมการนำร่างพระราชบัญญัติกลับไปแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคสาม สมาชิกอาจยื่นคำขอ
แก้ไขเพิ่มเติมได้ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่สภามีมติ ในการนี้คณะกรรมการอาจแก้ไขเพิ่มเติม
ได้ตามที่เห็นสมควร

คำขอแก้ไขเพิ่มเติมให้ยื่นต่อประธานกรรมการ

ข้อ ๑๐๘ เมื่อคณะกรรมการได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๐๗ เสร็จแล้ว
ให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมนั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อ
ประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และให้นำความ
ในข้อ ๑๐๓ วรรคสอง มาใช้บังคับ

ข้อ ๑๐๙ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการการแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อ ๑๐๘ ให้สภาพิจารณาว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบและสมาชิกจะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความของร่างพระราชบัญญัตินั้น มิได้ เว้นแต่เป็นข้อผิดพลาดที่มีใช้สาระสำคัญ และคณะกรรมการเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น หรือเป็นกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สมบูรณ์ขึ้น ให้นำความในข้อ ๑๐๗ วรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับ

ข้อ ๑๑๐ เมื่อสภามีมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติแล้ว ให้ประธานสภาเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณา หากเป็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

ในกรณีที่ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินตามมาตรา ๑๔ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อ คณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

หมวด ๖

การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ และการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๑๑ ให้ประธานสภาแต่งตั้งคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ จำนวนสามสิบหกคน โดยมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญ ให้แล้วเสร็จ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมสภาเป็นครั้งแรก

คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติเสนอ

(๒) ผู้ซึ่งสภาเสนอ จำนวนยี่สิบคน

(๓) ผู้ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี และคณะรักษาความสงบแห่งชาติเสนอ ฝ่ายละห้าคน

ข้อ ๑๑๒ ให้สภาเสนอบุคคลจำนวนยี่สิบคน เพื่อเป็นกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ ตามข้อ ๑๑๑ (๒)

ในการคัดเลือกบุคคลตามวรรคหนึ่ง สมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิเสนอชื่อบุคคลได้มากกว่าหนึ่งชื่อแต่ไม่เกิน จำนวนกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญที่สภาจะคัดเลือกได้ตามข้อ ๑๑๑ (๒) และต้องมีจำนวนสมาชิก รับรองไม่น้อยกว่าห้าคน

ในกรณีที่มีการเสนอชื่อบุคคลเท่ากับจำนวนกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญที่จะคัดเลือกได้ตามข้อ ๑๑๑ (๒) ให้ถือว่าผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ถ้ามีการเสนอชื่อบุคคลมากกว่าจำนวนกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญที่สภาจะคัดเลือกได้ตามข้อ ๑๑๑ (๒) ให้คัดเลือกโดยวิธีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ และให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนผู้จะได้รับคัดเลือก ในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากันในลำดับใดอันจะทำให้มีผู้ได้รับคัดเลือกเกินจำนวนผู้จะได้รับคัดเลือก ให้ลงคะแนนคัดเลือกใหม่ในระหว่างผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงเท่ากัน

ข้อ ๑๑๓ ให้สภาเสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะตามมาตรา ๓๑ (๒) ของรัฐธรรมนูญต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุมเป็นครั้งแรก

ข้อ ๑๑๔ ให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นหรือข้อเสนอแนะจากสภา

ข้อ ๑๑๕ กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญ

ให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ ตามมาตรา ๓๒ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ และให้ประธานสภาแต่งตั้งกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๑๑ วรรคสอง

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญตามข้อ ๑๑๑ วรรคสอง (๒) ว่างลงให้นำความในข้อ ๑๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๑๖ ในกรณีที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาแต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง

กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญที่สิ้นสุดลงจะเป็นกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญชุดใหม่มิได้

ให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่มีการแต่งตั้ง และให้ประธานสภาส่งความเห็นหรือข้อเสนอแนะเดิมของสภาให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญที่ตั้งขึ้นใหม่ด้วย

ข้อ ๑๑๗ การประชุมคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญให้นำข้อบังคับนี้ไปใช้บังคับโดยอนุโลม แต่การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจะกำหนดข้อบังคับขึ้นใช้บังคับในการปฏิบัติงานการยกร่างรัฐธรรมนูญเป็นการเฉพาะก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งข้อบังคับนี้ ในวงงานของคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ ให้ถือว่า คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับสภาตามข้อบังคับนี้

ส่วนที่ ๒

การพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๑๘ เมื่อคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างรัฐธรรมนูญ พร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา และให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม เป็นเรื่องด่วนเพื่อให้สภาพิจารณาเสนอแนะหรือให้ความเห็นให้แล้วเสร็จภายในสิบวันนับแต่วันที่รับร่างรัฐธรรมนูญ

ให้สมาชิกเสนอแนะเพื่อให้ความเห็นร่างรัฐธรรมนูญรวมกันทั้งฉบับ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สภาเสร็จสิ้นการพิจารณาตามวรรคหนึ่ง คำขอแก้ไขเพิ่มเติมของสมาชิกต้องทำเป็นหนังสือและมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิก และสมาชิกที่ยื่นคำขอหรือที่ให้คำรับรองคำขอของสมาชิกอื่นแล้ว จะยื่นคำขอหรือรับรองคำขอของสมาชิกอื่นอีกมิได้

คำขอแก้ไขเพิ่มเติมให้ยื่นต่อประธานกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๑๙ ในกรณีที่คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ ให้เสนอร่างรัฐธรรมนูญต่อสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับภายในหกสิบวัน โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่า ได้มีหรือไม่มีคำขอแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และมติของคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับคำขอแก้ไขเพิ่มเติมนั้นเป็นประการใด

ข้อ ๑๒๐ ให้ประธานสภาบรรจุร่างรัฐธรรมนูญตามข้อ ๑๑๙ เข้าระเบียบวาระการประชุม เป็นเรื่องด่วนเพื่อให้สภาพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ โดยสภาต้องมีมติภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับร่างรัฐธรรมนูญจากคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ

ในการพิจารณาของสภาให้สมาชิกอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือที่สมาชิกยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะลงมติเป็นอย่างอื่น

การออกเสียงลงคะแนนให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับนั้น ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภา

ข้อ ๑๒๑ ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญตามข้อ ๑๒๐ สภาจะแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความของร่างรัฐธรรมนูญนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นข้อผิดพลาดที่มีใช้สาระสำคัญ และคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น หรือเป็นกรณีที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สมบูรณ์ขึ้น

ข้อ ๑๒๒ เมื่อสภามีมติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ให้ประธานสภานำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สภามีมติ

หมวด ๗

การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย

ข้อ ๑๒๓ สถานที่ประชุมสภาย่อมเป็นที่เคารพและเป็นเขตหวงห้าม ผู้เข้าไปต้องประพฤติตนให้เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ และต้องแต่งกายตามที่ประธานสภากำหนด บุคคลอื่นที่มีใช้สมาชิกหรือเจ้าหน้าที่สภาเมื่อหมดภารกิจต้องออกนอกสถานที่ประชุมสภา

ห้ามใช้เครื่องมือสื่อสารใด ๆ ซึ่งก่อให้เกิดการรบกวนและห้ามสูบบุหรี่ในที่ประชุมสภา

การแต่งกายของสมาชิกนั้นให้แต่งสากลนิยม หรือชุดพระราชทาน หรือตามที่ประธานสภากำหนด

ข้อ ๑๒๔ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับนี้ประธานมีอำนาจเตือน ห้ามปราม ให้ถอนคำพูด ห้ามพูดในเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่ ให้กล่าวขอขมาในที่ประชุมสภา หรือสั่งให้ออกไปจากที่ประชุมสภาครั้งนั้น โดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาก็ได้

ในกรณีที่ประธานสั่งให้ผู้ใดออกจากที่ประชุมสภา หากผู้นั้นขัดขืน ประธานมีอำนาจสั่งเจ้าหน้าที่ตำรวจรักษา ให้นำตัวออกจากสถานที่ประชุมสภาหรือออกไปให้พ้นบริเวณที่ประชุมสภา

คำสั่งของประธานตามข้อนี้ ผู้ใดจะโต้แย้งมิได้ และความในข้อนี้ไม่ตัดสิทธิสมาชิกในการที่จะแสดงตนเพื่อลงมติในที่ประชุมสภาตามข้อ ๖๕

ข้อ ๑๒๕ การรักษาระเบียบและความเรียบร้อยในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาในที่ประชุมสภาหรือบริเวณสภาหรือเข้าฟังการประชุมของสภา ตลอดจนมารยาทของบุคคลเช่นว่านั้น และการโฆษณาข้อความเกี่ยวกับการประชุมปรึกษาของสภาให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนดไว้

หมวด ๘

บทสุดท้าย

ข้อ ๑๒๖ ในการประชุมครั้งใดถ้าประธานขอปรึกษาหรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ให้งดใช้ข้อบังคับข้อใดข้อหนึ่งทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณีหากที่ประชุมสภาลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกในที่ประชุมสภา ก็ให้งดใช้ข้อบังคับนั้นได้

ข้อ ๑๒๗ ถ้ามีปัญหาที่จะต้องตีความข้อบังคับนี้ ให้เป็นอำนาจของสภาที่จะวินิจฉัย และเมื่อที่ประชุมสภาได้ลงมติวินิจฉัยโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภา เป็นประการใดแล้วให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นเด็ดขาด

การขอให้ที่ประชุมสภาวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง อาจกระทำได้โดยประธานขอปรึกษาหรือสมาชิกเสนอญัตติ โดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน

ข้อ ๑๒๘ ในกรณีที่มีการเสนอแนวทางหรือข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาส่งแนวทางหรือข้อเสนอแนะไปให้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องพิจารณา แล้วแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ข้อ ๑๒๙ ในกรณีที่มีการเสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ หลังจากพ้นกำหนดหกสิบวันตามมาตรา ๓๑ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแล้ว ให้ประธานสภาส่งความเห็นหรือข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๓๐ การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนี้ ต้องเสนอเป็นญัตติโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ญัตติแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับให้ทำเป็นร่างข้อบังคับโดยแบ่งเป็นข้อและต้องมีบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบด้วย

ข้อ ๑๓๑ การพิจารณาขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับให้นำความในหมวด ๔ กรรมการ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ ดังนี้

(๑) วาระที่หนึ่ง ให้สภาพิจารณาและลงมติว่าจะรับหรือไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการแห่งร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติม ให้สภาพิจารณาตามลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง

(๒) วาระที่สอง ให้พิจารณาร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติมโดยคณะกรรมการ สภาจะให้คณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาก็ได้

การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภาจะกระทำต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าสิบคนและที่ประชุมอนุมัติ

คณะกรรมการอาจเพิ่มข้อขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขข้อเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติมนั้น

การพิจารณาร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติมชั้นคณะกรรมการที่สภาตั้ง สมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติม ก็ให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานกรรมการภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่สภารับหลักการแห่งร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่สภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติสำหรับร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไว้เป็นอย่างอื่น

การแปรญัตติต้องแปรเป็นข้อ

การแปรญัตติเพิ่มข้อขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขข้อเดิมต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๑๓๒ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติมเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติมนั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มี การแก้ไขเพิ่มเติมในข้อใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติมติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่า มีข้อสังเกตที่สภาหรือคณะกรรมการของสภาที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ ๙๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๓๓ ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติมโดยกรรมการเต็มสภาให้ถือว่าสมาชิกทุกคนในที่ประชุมประกอบกันเป็นคณะกรรมการ และประธานของที่ประชุมมีฐานะเป็นประธานกรรมการด้วย

การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภาเป็นการพิจารณาชั้นคณะกรรมการและการพิจารณาของสภาในวาระที่สองเรียงตามลำดับข้อรวมกันไป

ข้อ ๑๓๔ ในการพิจารณาร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติมที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับข้อและให้สมาชิกอภิปรายได้ เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือผู้แปรญัตติที่มีการสงวนคำแปรญัตติหรือกรรมการที่มีการสงวนความเห็นไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

การพิจารณาร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติมที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเดิม ให้พิจารณาเรียงตามลำดับข้อที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในข้อบังคับเดิมด้วย และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๓๕ เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๓๔ จนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่

ข้อ ๑๓๖ เมื่อได้พิจารณาร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติมในวาระที่สองเสร็จแล้ว ให้สภาลงมติในวาระที่สามว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบโดยไม่มีการอภิปราย

ข้อ ๑๓๗ ในกรณีที่สภาลงมติในวาระที่หนึ่งไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติมก็ดี หรือลงมติในวาระที่สามไม่เห็นชอบก็ดี ร่างข้อบังคับแก้ไขเพิ่มเติมนั้นเป็นอันตกไป

ข้อ ๑๓๘ ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจัดสภาพแวดล้อม ทั้งทางสถาปัตยกรรม สารสนเทศ การสื่อสาร หรือบริการอื่นใดให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก รวมทั้ง

(๑) จัดทำ จัดเก็บ หรือเรียกเอกสารใด ๆ เพื่อการพิจารณาหรือเผยแพร่ของสภาให้อยู่ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เป็นมาตรฐานเปิด หรือซึ่งคนพิการ และผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ด้วย

(๒) จัดอุปกรณ์ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงผู้ช่วยสำหรับสมาชิกซึ่งเป็น คนพิการหรือผู้สูงอายุที่มีความต้องการจำเป็นเป็นพิเศษ เพื่อให้สมาชิกสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๓๙ ข้อบังคับนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ได้กระทำเสร็จแล้วก่อนใช้ข้อบังคับนี้ ส่วนการใดที่ยังกระทำค้างอยู่ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อบังคับที่ใช้อยู่ก่อนวันใช้ข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๔๐ ให้นำข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภาและกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาใช้บังคับกับสมาชิกและกรรมาธิการโดยอนุโลม

ข้อ ๑๔๑ ให้คณะกรรมการที่สภาตั้งไว้คงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะปฏิบัติหน้าที่เสร็จสิ้น

ข้อ ๑๔๒ ให้บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามข้อบังคับการประชุม ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งข้อบังคับนี้ หรือจนกว่าจะมีข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามข้อบังคับนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๑๔๓ ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ ฝ่ายรัฐสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ และให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ประกาศ ณ วันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗

เทียนฉาย กีระนันทน์

ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ